

Administrasjonens orientering

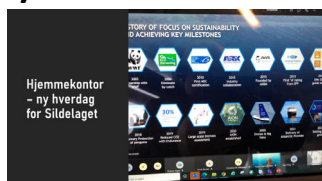
1. lysbilde

Ordfører, årsmøte, kollegaer og andre gjester.

Jeg avsluttet fjorårets orientering fra administrasjonen med å invitere dere alle til årsmøtet i 2021 på Grand Hotel her i Oslo. Der tok jeg munnen for full. I stedet for ble det heldigitalt årsmøte i år også.

Til tross for strenge smittevernregler valgte vi likevel å gjennomføre det digitale årsmøtet fra studio her i Oslo pga. at vi hadde fått så prominente gjester. Det syntes jeg fungerte veldig fint i går. Å ha politisk debatt via Teams eller besøk av statsministeren på Teams hadde ikke vært det samme.

2. lysbilde

Administrasjonens nye hverdag er hjemmekontor som vi har hatt i større eller mindre grad siden 11. mars i fjor. Vi gleder oss til at situasjonen normaliseres og vi kan møtes på kontoret som før pandemien.

For å sikre integriteten og tilliten til vår omsetning har vi likevel prioritert å holde salgsbordet bemannet i kontorene våre. Det har fungert godt, og vi har klart å holde smitten borte fra administrasjonen.

Jeg er stolt over hvordan Sildelagets ansatte har taklet denne situasjonen. Vi har klart å opprettholde en tilnærmet normal produksjon og aktivitet det siste året til tross for at folk har hatt hjemmekontor.

3. Lysbilde

Så til kjernevirksomheten vår. Omsetningen i Sildelaget går godt, og det har vært en positiv utvikling i omsetningen vår de siste årene. Koronaåret 2020 ble et rekordår for pelagisk sektor. Totalomsetningen vår endte på over 10 milliarder kroner.

Gjennomsnittlig har vi omsatt for 8,2 mrd. de siste fem årene, eller 41 milliarder til sammen. I denne perioden har vi omsatt til sammen 7,5 millioner tonn med fisk. Disse tallene sier mye om hvor stor verdiskaping pelagisk fiskeri bidrar med for Norge.

4. Lysbilde

Heldigvis ser vi at økte fangstinntekter til fiskerne også viser seg i økte inntekter for norske eksportører. 2020 ble et rekordår også for eksport av pelagisk fisk. Det ble eksportert pelagisk fisk fra Norge for over 9,11 mrd. kr. i 2020. Siden 2015 har den pelagiske eksportverdien økt med 32 % fra 6,9 mrd.

Økningen i eksporten har fortsatt inn i 2021, og vi ligger langt foran eksporten på samme tid i fjor, hele 560 millioner kroner.

Vi, fiskerne, er avhengig av at kjøperne lykkes ute i markedene for at den positive utviklingen skal fortsette. Derfor har Sildelaget også i år bevilget penger til markedsføring av pelagisk fisk sammen med Sjømatrådet. Sildelagets kunder gjør en formidabel innsats for å skape merverdi av pelagisk fisk. Sammen med innsatsen fra Sjømatrådet gir det gode resultater.

5. lysbilde

Pandemiens
betydning

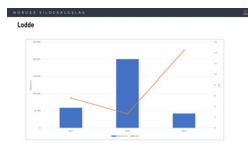

Foreløpig ser 2021 ut til å videreføre den gode utviklingen vi har sett de siste 5-6 årene. Til nå i 2021 har vi omsatt fisk for 3,5 mrd. Det er all-time-high på denne tiden av året, og vi ligger litt foran rekordåret i fjor.

Det føles rart å si det, men koronakrisen har hatt større positive enn negative konsekvenser for pelagisk sektor. Vi har opplevd å få økt etterspørsel etter pelagisk fisk som følge av koronakrisen. Langtidslagrede produkter, hermetiske, marinerte og fryste, er «vinnerne» i dagens marked. Ferske produkter for hotell og restaurant er taperne.

Om markedsutviklingen fortsetter slik administrasjonen legger til grunn, så blir det en høy omsetning i 2021 også. Men, som ordføreren nevnte i sin tale i går, så er det mørke skyer i horisonten, som kan påvirke utviklingen negativt.

6. lysbilde - Lodde

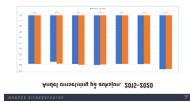
Loddefisket ved Island i år ble et eventyr. På figuren her ser dere norske loddefangster i 2017, 2018 og 2021, sammen med gjennomsnittspriser for fangstene i disse årene.

Norge fikk en liten kvote på ca. 42.000 tonn i år. Likevel førte dette til en enorm verdiskaping, og omsetningen endte på 608 millioner kroner. Til sammenlignet ble et i 2018 fisket ca. 200.000 tonn lodde av norske fiskere, og totalomsetningen endte på 538 millioner, altså 70 millioner mindre enn i år.

Ca. 2/3 av årets fangst ble landet i Norge, og vi ser på eksportstatistikken at det har bidratt til ytterligere verdiskaping i norsk fiskeindustri.

For å få tilgang på denne loddekvoten måtte Norge bytte vekk ca. 4.000 tonn torsk til EU og Island. Alternativ førstehåndsverdi på disse 4.000 tonnene med torsk er ca. 60-70 millioner kr i år. Dette må kalles et lukrativt kvotebytte for Norge.

7. lysbilde - Auksjonen

Hovedårsaken til denne formidable loddesuksessen er etter min vurdering Sildelagets auksjon. Ingen hadde sett for seg at lodde kunne prises på dette nivået, men markedet sa klart ifra på auksjonen.

Om det hadde vært mulig ser jeg ikke bort fra at noen av dere hadde valgt å inngå leveringsavtale i dette fiskeriet. Hvilken pris hadde dere akseptert på de avtalene? Sannsynligvis ville det vært en pris som ville vært langt lavere enn de prisene vi oppnådde.

Auksjon er den dominerende omsetningsformen i Sildelaget. Her ser dere norske fiskeres bruk av auksjonen både med hensyn til kvantum og verdi. Som vi ser har auksjonsandelen vært veldig stabil de siste seks årene, nesten 90 %. Dette er særdeles viktig at vi hegger om. Auksjonen er benchmark for avtalesalg, men hvis flere velger leveringsavtaler vil auksjonsprisene gå ned.

Vi har nettopp fått utført et forskningsprosjekt av SNF, som har sett på markedsplassene til Sildelagt og Surofi. Konklusjonen er krystallklar; auksjonen skaper merverdi.

I perioden 2001 til 2018 har fisker fått over en krone mer per kilo for fangstene av nvgsild og makrell, sammenlignet andre former for avtalesalg. Gjennom denne perioden snakker vi altså om at auksjonen har skapt kanskje så mye som 12 milliarder kroner ekstra i førstehandsverdi til norske fiskere med hensyn til nvgsild og makrell på grunn av at fangstene ble auksjonert. I tillegg kommer merveridien av andre arter som går på auksjon. Auksjonen må vi hegne om. Det bidrar til økt verdiskaping.

Litt mer om de viktigste artene

8. lysbilde – nvg-sild

Figuren viser gjennomsnittspriser og kvantum pr. måned de siste fem årene. Sammenlignet med tiden før 2019 har vi hatt en god utvikling i sildeprisene. Stor interesse for rogn-sild har bidratt, og til tross for økning i kvoten for 2021 har prisene fortsatt å øke. Sammenlignet med vinteren 2020 har prisene økt med 13 %. Gjennomsnittsprisen for nvg-sild til konsum i 2021 er 6,21 kr.

Mange var bekymret før vintersesongen startet pga. bortfall av miljømerket MSC. Spekulasjonene gikk også om en minstepris på 4,75 kr for gruppe 1-sild var for høyt for å sikre omsetningen. Våre bekymringer ble heldigvis gjort til skamme.

Betyr dette at sildemarkedene ikke er opptatt av miljømerking? Det betyr det ikke, og vi tror at vi ville hatt en enda høyere pris om vi hadde hatt MSC-sertifisert nvg-sild. Norske eksportører har gjort en god jobb for å finne alternative markeder for usertifisert sild.

9. lysbilde - nordsjøsild

Figuren viser gjennomsnittspriser og kvantum pr. måned de siste fem årene. Prisen på nordsjøsild har hatt en svært positiv utvikling siden 2018. I 2020 ble gjennomsnittsprisen 6,87 kr. Gode priser på rogn og på fiskemel og fiskeolje bidro i stor grad til å løfte nordsjøsildprisen.

At nordsjøsild er miljøsertifisert, gjør oss også optimister foran årets sesong.

Imidlertid er det flere ting som trekker ned. Bortfall av store tollfrie kvoter til EU-markedet 30. april gjør oss bekymret. Dette har sammenheng med forhandlingene om Norges økonomiske bidrag til EU gjennom EØS-forhandlingene. Her er det om å gjøre at myndighetene raskt får på plass en avtale som gjør at vi fortsatt kan eksportere marinerte sildeprodukter tollfritt til EU.

En annen bekymring er selvsagt bortfall av adgangen til britiske farvann som gjør at vi ikke kan delta i det lukrative rognsildefisket. Det påvirker også fiskemønsteret på andre måter.

Og, en styrket norsk krone det siste året kan også trekke ned.

10. lysbilde - Makrell

Figuren viser gjennomsnittspriser og kvantum pr. måned de siste fem årene.

For makrell har vi sett en klar sammenheng mellom kvantum og pris. Kvotepøkningen fra 2019 til 2020 førte som forventet til en redusert pris, men den totale omsetningen av makrell økte likevel, og i Sildelaget omsatte vi makrell for formidable 4,2 mrd. kroner i 2020.

Hva så med 2021? Til tross for reduserte kvoter ser vi at utenlandsk makrell fikk reduserte priser i årets første måneder sammenlignet med samme tid i 2020. Styrket kronekurs kan forklare noe.

Bortfall av adgangen til britiske farvann vil påvirke fiskemønsteret til norske makrellfiskere. Det vil påvirke kvaliteten på fangstene tror vi. «Japankvaliteten» blir tradisjonelt fisket i oktober og november, og de siste året har fisket på den tiden foregått i britisk sone. Om Norges reaksjon på britenes uvennlige handlinger blir å øke kvotene, så kan også dette påvirke prisene. Det blir spennende å se hva resultatet blir.

Sildelaget har invitert fiskere og norske kunder til et webinar der vi skal diskutere hvordan vi bør innrette fiskeriet i år for å skape størst mulig verdier av norsk makrellkvote.

11. lysbilde - Kolmule

Figuren viser gjennomsnittspriser og kvantum pr. måned de siste fem årene.

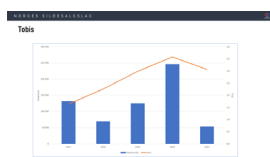
2020 var det første året Sildelaget omsatte kolmule for over en milliard kroner. Vi opplevde rekordpriser på kolmule og alt annet råstoff til fiskemel og fiskeolje. I år er kolmulekvoten redusert med over 100.000 tonn pga. redusert

bestand og manglende avtale med Storbritannia. Bortfall av MSC-sertifisering gjorde oss ekstra bekymret foran årets sesong.

Som dere ser av figuren så vi et kraftig fall i prisene rundt årsskiftet, men prisene lå godt over minsteprisene. Dessuten så vi at konkurransen om råstoffet virker, og prisene steg raskt. På slutten av sesongen har vi sett priser på over 3 kroner for kolmule.

Totalverdien for kolmule vil imidlertid bli redusert med ca. en halv milliard i år sammenlignet med 2020.

12.lysbilde - Tobis

Her ser vi totalfangst og gjennomsnittspris for tobis de siste fem årene.

Fjorårets tobissesong ble en rekordsesong. Både rekordpris, rekordkvote og rekordomsetning. Starten på årets sesong lover også godt, selv om prisene har falt noe tilbake sammenlignet med samme tid i fjor. En styrket norsk krone kan ta skylden for det.

Den foreløpige kvoten på 110.000 tonn vil nesten være oppfisket i løpet av denne uken. Det blir spennende å se hva den endelige kvoten blir. Vi får svaret 14. mai.

13.lysbilde

Rettslige konflikter

- "Themissaken"
- "Innsynssaken"

Så litt om noen utfordringer vi har hatt de siste årene.

Sildelaget har hatt et godt samarbeid med norske kjøpere gjennom det siste året. Handelen med fisk går sømløst. En omsetning på over 10 mrd. kroner med minimale problemer taler sitt tydelige språk.

Fiskerne og kjøperne har et skjebnefellesskap, og vi er gjensidig avhengig av hverandre. Vi er avhengig av at alle aktører i verdikjeden skal tjene penger for at vi skal ta vare på den positive utviklingen vi har sett de seneste årene.

Samtidig så er det også helt naturlig at fiskerne og kjøperne på enkelte områder har ulike interesser. Fiskerne mener at fiskesalgslagsloven gir fiskerne og Norge de beste rammene for førstehåndsomsetningen og for å sikre høyest mulig verdiskaping av fellesskapets fiskeressurser.

Sjømat Norge har gjennom to rettsaker utfordret de fullmakter fiskerne er gitt gjennom loven. Den første saken deltar de som partsmedhjelper til Pelagia i den såkalte Themis-saken fra 2017. Der har de anket saken inn for høyesterett. Hvorvidt saken aksepteres der, er ennå uklart. Saken dreier seg om fiskesalgslagenes rett til å regulere fisket, og om reguleringene også gjelder utenlandsk fiske og omsetning gjennom fiskesalgslag. Staten og (Fiskerne) fikk som kjent fullt gjennomslag for sitt syn i Borgarting lagmannsrett.

Den andre saken er et søksmål mot Sildelaget som omhandler tilgjengeliggjøring av prisinformasjon på ekstranettet. Vi mener at for at markedsplassen skal fungere optimalt må alle relevante fiskere og kunder få lik og samtidig informasjon. Sjømat Norge mener at kun de som deltar på den aktuelle auksjon skal få tilgang til informasjon fra auksjonen. Dette vil slik vi ser det bety økt usikkerhet, lavere priser og lavere verdiskaping. Bergen tingrett konkluderte i april med at Sildelagets praksis er lovlig, og at den kan fortsette. Vi får se om Sjømat Norge velger å anke dommen.

Vi har brukt store ressurser, både tid og penger, på både Themis-saken og saken om tilgjengeliggjøring. Dette er saker av stor prinsipiell betydning for norske fiskere, så det har vært viktig å ta disse kampene. Men, mitt ønske er at fiskerne og Sjømat Norge må legge bak oss disse sakene og se fremover. La oss bruke våre felles ressurser på å samarbeide om å utvikle pelagisk næring videre.

Det er i fiskernes og kjøpernes interesse mener jeg.

14.lysbilde

Takk for oppmerksomheten.